

L'OTOLÍ

(SEGONA ÈPOCA)

SURTIRÀ CADA DIJOUS.

PERA SUSCRIPCIONS Y ANUNCIS

dirigirse á la

Imp. de Narcís Planadevall, Sant Esteve, 29.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Un any... .. 5'00 pessetas.

Un trimestre ... .. 1'50 «

Pago adelantat.

NOSTRE PROGRAMA.

May lo catalanisme ha treballat á l'ombra pera arribar a la realització dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenten, ben clars y á la llum del sol los va exposar á la Reyna Regent d'Espanya en sa vinguda á Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1892.

Com allavors diguerem, enteném avuy que han de quedar á càrrech del poder central del Estat Espanyol las relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, las relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obras públiques de caràcter general, la resolució de totes las cuestiones y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions á proporció de sa riquesa; tot ab la organització corresponent y adequada.

Peró enteném que correspón al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituhirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa legislació y segons sas necessitats y son modo d'esser.

En consecuencia, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sían catalans tots los que á Catalunya desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó per quant se refereixi á la organització interior de nostra terra: volém que catalans sían los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls pleys y causas: volém esser árbitres de nostra administració, ficsant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris y diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forlosa preñi servey tan sols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d'Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; á n'aixó arribarém á no triar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

Se troba en nostra vila 'l gran Prelat, digne successor del Abat Oliva; l'home virtuós, contra 'l qual la maldicencia y la calumnia més vil no han pogut res; l'home extraordinari qu' en sa vida fadigosa y en las innumbrables empresas beneficinas pel poble catalá, n' ha portadas á cap duas d' inmortals que, per altres genis que no son trempats en lo seu cer, se necessitavan sigles. Lo Monastir de Ripoll y 'l colossal Museo de Vich dirán á las generacions del esdevenidor que no era tot corrupció y decadencia al final del sigle XIX; qu' aquellas obras que 's feyan, precisament

en la época en qu' Espanya marxava mes que depressa á sa ruina, s' aixecavan en una regió qu' encara hi havia Deu y Patria. La primera es lo bressol de la Nacionalitat Catalana, que ja acabava de desapareixer; la segona es lo testimoni més eloquent de lo que feya aquesta nació en sos mellors dias.

Aquest es l'home que, ocupant un lloch distingit entre l' Episcopat de Espanya, ha rebutjat gerarquias més enlayradas, pera viure entre sos estimats catalans; aquesta es la figura de poderosa y viril iniciativa, que no ha descuydat cap cuestió important de

[Handwritten signature and scribbles]

las qu' ocupan en aquets moments la atenció pública, cap problema social dels que preocupan als politichs y estadistas; donant reglas á tothom, inspiradas en las doctrinas sublimes del Evangeli.

Hem de recordar qu' entre las més complicadas empresas qu' ha portat á terme, ha consagrat tota la seva atenció á las questions y problemas socials qu' actualment divideixen al mon, y d' aixó 'n son prova eluquentíssimas prédicas y pastorals, inspiradas en l' harmonia del Cristianisme, l' únich que te prou eficacia pera resoldre 'ls conflictes entre 'l capital y 'l treball y que pot mellorar l' estat precari de las classes obreras desamparadas de la humanitat.

Saludém, donchs, ab tota la efusió del nostre cor, al gran Bisbe, que perderàn dintre poch los fills de la diócesis de Vich, però que no perderém los catalans, tant com Deu li donga vida y salut, y á n' aquest fi preguém al Senyor li concedeixi llarga vida.

La Redacció.

Copiém aquest tros final del discurs pronunciat en los Jochs Florals del any 93 per l' Illm. Morgades, perque se vegin més claras las vils calumnias del tristement célebre diputat y exministro de las situacions més deshonrosas d' Espanya:

«Lo vostre programa, donchs, es cumplert, puig qu' abraça al home en todas sas relacions divinas y humanas; y sens dubte que per sa exelencia haveu obtingut la influencia qu' exerciu en la societat, de la qual es bona prova la decidida protecció que vos dona l' Exm. Ajuntament de la Ciutat, la Provincia y Principat, y Corporacions illustres, y l' espectable d' un poble que cada día posa més afició á

una festa que mira ja com á propia seva; y com la llengua vos es deutora de la seva rehabilitació, essent, gracias al vostre esforç, conreuhada y tractada ab dignitat, y com la llengua es lo verb del poble, debém esperar que la restauració d' aquella es signe y pronóstich del restaurament del poble catalá. Sia la restauració de nostra parla veritable; servezca 'l nostre idioma, no pera deshonrar á Deu ni afrontar la patria; sia 'l medi noble d' alabar á Deu, de cantar las exelencias de la terra, lo dols vincle de caritat que unesca 'ls esperits del nostre poble; perque si per aixó no hagués de servir, ans que perfeccionar la llengua catalana, valdria més suprimirla y oblidarla, á fi de que Deu ni la patria rebessin afront d' una llengua consagrada desde sigles á son servey ab una grandesa que 'ns ha donat tanta gloria per tot lo món, ahont triomfant s' es passejada.

Recordeuvos sempre, poetas y lletrats que m' escolteu, d' aquella divinal sentència que diu: «Lo que l' home sembri, alló cullirà», y allavors tota aquesta activitat del nostre renaixement produhirá fruyts sabrosos que alimentarán l' esperit del poble, li donarán sava vital, potencia y fecunditat pera grans empresas. Algú ha dit que quan un poble es digne d' una cosa, si no li donan, se la pren. Mes jo dich: que quan un poble es digne d' una cosa, en realitat l' obté. Si, los pobles, generalment parlant, tenen lo que mereixen. Com á diferencia del individuo, no tenen responsabilitat pèrsonal ni destí ulterior després de aquesta vida, regint, no obstant, sobre ells lo mateix que per los individus, la inexorable ley de la expiació de la qual ningú s' escapa, en mèrits de la responsabilitat moral y 'ls eterns principis de justicia, segons los quals qui la fa la pàga; sa finalitat te de

cumplirse en aquest món y's compleix d'una manera inexorable: la virtut, ha escrit M. Le Play, fa 'ls pobles heroïchs; lo vici acaba ab ells y 'ls arruïna. Però recordeuvos de que las intemperancias y las precipitacions poden allargar y fins impedir la consecució de lo que 'ns proposém. No oblidém may aquella màxima de que «L' home 's belluga y Deu lo mou» y «que no 's mou fulla que Deu no vulla»; qu' es com si diguessem que l' home no ha de crear las edats, com diu lo Profeta Rey, sinó acceptarlas, encaminarlas y dirigir las ab sa laboriositat y concurs noble y lleal, y qu' empenyar-se en lo contrari es com pretenir deturar la corrent dels rius, pera que, eixintse de mare, destrueixia tot lo que á son pás s' oposi.

Sempre hem sentit á dir que son més temibles los enemichs de casa que 'ls de fora. No sia, donchs, que fassin més mal á nostra causa 'ls mateixos catalans que 'ls enemichs franchs y declarats, los quals s' estrellarán sempre que 'ns trobin dignes y ben units. Per resistir los vicis dels demés y oposarse á sas faltas, no hi ha com tenir virtuts propias y una vida ben correcta. Diuen que l' unió es la forsa, y en aquest cas es la salvació; y si al defensar la nostra idea sabém desfernos de las trabas propias, suavisarém molt y molt la duresa de las que no podém evitar encara, y acabarem per lliurarnos completament d' ellas, seguint los camins de la justícia y prudencia.

Si volém conseguir, donchs, lo fi que 'ns proposém, qu' es la exaltació de nostra aymada Catalunya, inspirem nos sempre en ella y en la temperansa, virtut aquesta tan propia de la nostra rassa; tinguém sempre 'ls ulls ficsos al cel per rebren llum y virtut per poder fer als homes tot lo major be possible; y allavoras dominarém

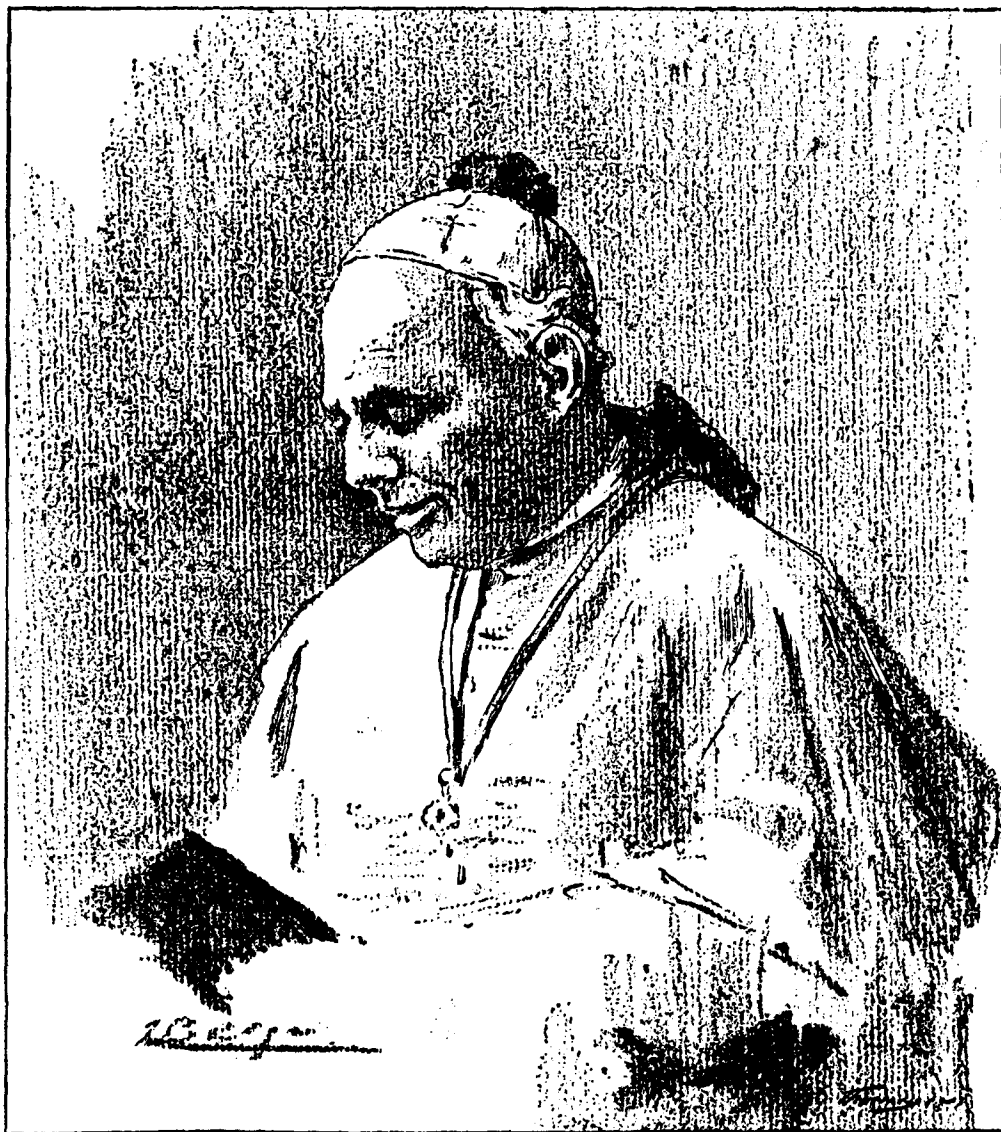
per medi de la simpatia; llassos de benevolencia 'ns lligarán ab las regions germanas, que, despossehidas de tota prevenció, veurán en lo poble català l' centinella fidel que la Providencia ha colocat á las portas de la Patria pera defensa de la integritat nacional, punt de confiansa que tantas vegadas ha sagellat ja ab sa propia sang; allavors veurán en lo nostre poble l' activitat, l' inteligencia, lo treball y l' sacrifici, qu' essent profitosos á tothom, serveixen á la gloria y al benestar comú de nostra mare.

Que l' invicta y castíssima Santa Eularia ab son exemple é intercessió escampi en lo nostre poble la pietat y la virtut; que l' nostre compatrici Sant Ramon de Penyafort nos illumini ab sa prudencia y sabiduria; que l' valeros Sant Jordi 'ns infundeixi la forsa necessaria pera sostenir la batalla de la vida; que Patrons tan illustres y tan identificats ab nostra terra 'ns donguin valor pera sacrificar fins la nostra vida, si aixís convé, que tant y més val nostra comuna Patria y nostra idolatrada Catalunya.»

Fragments de la Exhortació als catalans dirigida desde Ripoll en las festas de la consagració del Monastir:

«Del Estat poch ó res pot esperarse. Lluytant entre las angustias d' un déficit espantós, qu' ha de dur la nació á la bancarrota, gracias á una administració desconcertada é immoral, encara qu' ell volgués, poca cosa podria fer pera conservar ó restaurar los monuments de qual destrucció es causa principal, ja que entre altrás cosas l' Estat s' ha menjat tots los tresors que 'ls haurian sostingut de sobras. Serà bo tenir present aqueix deute immens de justícia que pesa sobre d' ell, pera lograr lo que sia possible, á fi de reconstruhir monuments

EXM. É ILLM. SR. DR. D. JOSEPH MORGADES Y GILI,

BISBE DE VICH, ELECTE DE BARCELONA.

de gran importància, com per exemple 'l de Poblet, qual cost es superior à lo que poden fer la província y la iniciativa particular.

De l' administració provincial y local que, salvas raras excepcions, son víctimas del mateix desconcert y déficit que la central, y que sobre tot als arbitris son extremadament gravosas als pobles, no hi ha qu' esperar-ne molt tampoch per l' obra de proporcionar los recursos de que parlém. Mes tampoch deuen oblidarse llurs debers en aquest punt; deuen aprofitarse las épocas en que hi intervinguin homes de bona voluntat, à fi de que atenguin interessos tan sagrats, sobre tot si, com succeheix sovint, tals administracions usufructúan bens que, segons rigor de justícia natural, deurían esser aplicats à la conservació de monuments que formavan un tot ab tals bens, y que deurían esser considerats com indivisibles davant de la necessitat suprema de la existencia. *Unicuique suum.*

Tal com están avuy las cosas, la bossa dels particulars, baix la direcció de la Iglesia, dels centres oficials creats *ad hoc*, y de las associacions modernes, plenas de vida y entusiasme, es lo qui ha d' obrar lo be inmens d' impedir la ruina total dels monuments que 'ns quedan. Aixó, emperó, donadas las corrents de materialisme y sensualisme qu' avuy imperan, no es assumpto facil. En pocas horas se ompla una suscripció pera aixecar un teatro, y 's gastan xeixanta mil duros per una corrida de toros, y s' arma una revolta per la interrupció ó cambi d' hora d' una diversió qualsevol. Emperó, pera dedicar temples à Deu, ó conservar los que cauhen, pera erigir monuments à la patria ó à sos héroes, pera impedir que s' enfonzin los qu' están drets, pera aixecar l' esperit públich à las serenas regions

del deber y del sacrifici, en favor de la Religió, del país y del art, ab lo fi noble de fer bons cristians y bons ciutadans, sabis en tots los ordres del saber humà.... ja veyém lo qu' està passant, destrossa 'l cor lo considerarho; y, en vista d' aixó, de la poca activitat qu' en aquets punts regna, pera no morir-se de pena y vergonya, es precis treballar sens treva, en just desagravi de tanta profanació, de tanta complicitat, de tanta inacció é indiferencia. ¿Perqué no recordém que som hereus d' nna rassa de gegants en valor, en ciencia, en industria..., y que fins en nostres días aquesta floreix al nivell dels primers pobles d' Europa y d' América? Tinguém present que continuament nos gaudim de que som fills d' una civilitació molt avansada y fills de la llum y del progrés; però recordém també y tinguem molt present *que l' home no viu solament del pa* (1).

«Tenim—diu ab rahó 'l Dr. Torras, à qui hem citat altra vegada—molta gent ocupada en treballar en l' element variable y tranzitori, en las formas externas y visibles, en lo que 'n podríam dir lo cos venerable de la patria; mes de treballar en son esperit poch se 'n recordan. Alabém la bona calitat de la font y 'ns aprofitém de la exelencia de sas ayguas, estimém los sentiments catalans potser superiors als dels altres homes, ponderém lo caràcter que distingeix als fills d' aquesta terra; mes molts dels nostres miran ab indiferencia y tal volta ab menyspreu lo vell esperit catalá que tot aixó engendra, y no saben càpir qu' es lo més necessari fomentar la substancia de la patria. La nova generació catalana sab aprofitar los tresors, potser fins los malgasta; manifesta una ge-

(1) Math. iv, v. 1.—Luc. iv, 4.—Sap. xvi, 26.

nerosa activitat, mes sa forsa de produhir per ara es molt limitada, y en lloch d'augmentarse, veyém cada dia minvar lo sagrat depòsit de la patria. Los caràcters s' amotllan al figuri parisién ó madrileny lo mateix que 'ls trajos, y aixó arriba fins á la classe popular, sempre á la tradició més aferrada, y tot sovint pels carrers de Barcelona s' ou al rústich carreter cantar *malagueñas* al só del espetech de las xurriacas. Ideas y sentiments, carácter y costums, institucions y lleys, son, segons l' esperit de la nació, com la vegetació d' un arbre es segons la seva sava; y per aixó al tractarse de restaurar aquells elements de la societat catalana, es necessari avans que tot fomentar y educar l' esperit de la patria. Los qu' educaren la nostra nació hi tingueren trassa, segons unànime confessió [dels que l' han estudiada; per lo qual, lo verdader servidor de la patria, fugint de modas y de extrangeras teorías, ha de guarir los mals ab remeys de la terra qu' habitém. Si la duració dels sigles y 'l cambi de costums y de modo d' esser del poble fan necessari reparar las antigas institucions, hem de buscar en la mateixa patria 'ls medis de restauració; la *vis medicatrix naturæ* la posseheixen las cosas no sols fisicas sinó morals; y 'l seniit comú ensenya que un vestit ha d' apedassarse ab drap de la mateixa mena. Te la nació en sí mateixa forsas reparadoras, la vida refá continuas pérduas, mes la font de vida es l' ànima». (1)».

(1) Lloch citat, pág. 8 y seg.

DESDE 'L PUIGSACALM.

Recorts de la excursió
del dia 10 del corrent.

Quan en lo moment d' arborar la nostra bandera en aquest puig, he sentit las salvas repercutir en diferents sóns per las abruptas pendants dels macius que voltan eixa plana, m' ha semblat que ja haviam lograt lo que tant volém; y, sentintme més catalá que may, ab lo cor plé de goig he tingut de cridar ben fort, sense que cap mà de *policia* pogués taparme la boca, ¡¡¡VISCA CATALUNYA!!!

Berga y Boadu.

Clarejava. Una celistia de color de violeta, floria al fons del horitzó, com un somris de verge malaltissa; floria hermosament, amarant d' alegria las jovas pradas, estesas serra enllá, fins al cim de Puigsacalm. Dintre la fageda, cantavan las aucellas enamoradas, la cansó de la vida, la cansó del amor.

Y s' anava aclarint y 'ls arbres tremolavan riallers, plens d' esgarrifansas de goig y la boyra s' esbandia cap al blau dels núvols enportantsen 'l somni de la nit á flor d' estrelles, gronxant mandrosament lo primer só d' esque-lla, badant la flor més blanca...

Llavors dona del cor, hi pensat ab tú y desd' aqueixos cims, t' hi teixit un himne d' adoració, y t' hi cullit una flor, la més bella, la més blanca...

Y la flor m' ha dit: «Perque m' has mort? jo també estimava». Y jo l' he deixada al peu del marge y enloch de la flor, del Puigsacalm te 'n porto aqueixa nota.

Joan M. Guasch.

Puigsacalm! Montanya gegantina del Pirineu oloti! Desde ta altiuia cima qué diferent se contempla 'l món de

lo qu' es en la terra baixa! Las planas se veuen hermosas, las vilas amagan somrisentas la falsia qu' en ellas hi aniuha, lo cel es més inmens, mes blau, mes ample... Viure en ton cim ab tu dona estimada estimada, corrent descuydats per tas pradas d' un vert desmayat, per las frondosas fagedas, gronxant moltes vegadas lo nostre amor en mitg de la flonjosa boyra, sempre lluny, ben lluny dels homes y ben aprop del cel... quin somni més bell y afalagador... Però somni al fi, irrealisable com tots, desvari potser d' una imaginació enmalaltida... Per aixó, enlayrada montanya, los avenchs y estimballs que 't rodejan y 't guardan, atrauhen, atrauhen ab una forsa desconeguda y avassalladora, com incitantnos á acabar ab nostre jo...

Joseph M.ª Aguirre.

Un mar de montanyas cercadas pel geganti Pirineu. ¡Quánt petit se troba l' home contemplant aquest sublim espectacle! Cada volta que m' hi trobo m' extasio y al veure tanta y tanta grandesa, me sento orgullós de ma Patria, fent vot d' estimarla més y més ja qu' es tan desgraciada.

Allá al fonze, entre aquell rublech de montanyas, al bell mitg d' aquella hermosa vall, hi tinch presoner mon cor. ¡Qui sab quan serà lliure? Potser may... 'L ventijol aixeca la calitja, que tot ho enterboleix... ¡quin dia per ma pobra ánima bufarà la tramontana qu' esbargeixi la negra nuvolada que la volta?

Elias Vidal.

Al trepitjar per primera vegada lo cim del Puigsacalm realisant lo meu somni d' excursionista y catalá, sols acut á mon pensament y á mos llavis un ¡visca á Catalunya! y á la terra olotina que m' han fet sentir la impresió

més fonda de la meva vida devant la grandiositat del espectacle dels Pirineus.

Lluís Bartrina.

Al lluny, al horitzó, 'l sol que magestuós s' aixeca. A sota los plans y encontradas de nostra Catalunya rublerts de pobles y masias que deixondintse al bés del sol deixan sentir en un murmuri inmens aquest himne gegant á la Fè y al Travall, compost pel brandeig de las campanas que recordan al cristiá lo Cel y 'l soroll de passos y 'l petar del ferro qu' obra la terra pera treuren lo pá.

Joseph M.ª Masó Escubós.

Desde 'l cim d' aquesta altura be s' ovira terra en gran, de mitgjorn á tramontana, de ponent fins á llevant tot un estol de vilatges, vehinats, costas y poblets, serraladas y boscurias, grans planas y llogarets, y per totas encontradas blanquejan com flors jolius las ermitas y oratoris, masias y caserius; però de tot lo que oviro lo que 'm plau més contemplar es lo somni (?) de l' albada, lo cel tan hermós y clar, y las llunyanas calitjas, y al fons, á la inmensitat, la silueta emboyrada del magestuós Montserrat.

Celesti Devesa.

No haventhi espay pera insertar las composicions rebudas pel Certámen Literari y acabantse 'l plasso d' admissió diumenge vinent, las posarém totas en lo número próxim.

SECCIÓ RELIGIOSA.

Dij. 17.—Ss. Lliberat ab. y Miró y Sta. Marta mrs.
 Div. 18.—Ss. Agapito y Lauro mrs. y Santa Eléna emperatriu vda.
 Dis. 19.—Ss. Magí mr. y Lluís b. y Marián cfs.
 Dium. 20.—Ss. Joaquim, pare de Ntra. Senyora, y Bernat ab. y dr.—*I. P. en las iglesias del Cister.*

Dill. 21.—Sta. Joana Francisca Fremiot viuda fra.

Dim. 22.—Ss. Sinforiá, Fabriciá y Zótiel mrs.

Dimc. 23.—S. Felip Benici cf.

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia del Inmaculat Cor de María.—La exposició de S. D. M. comensa á las sis.

OLOT.—Imp. de N. Planadevall —1899.

A N U N C I S .**MAQUINARIA FARINERA.**

N' hi ha pera vendre en Sant Martí de Vilallonga, aprop de Camprodón.

UN TORN Y CESSOR. UN VENTILADOR.

Rahó: Jaume Durán, Sant Martí de Vilallonga.

RELOTGERIA RIDAURA.

Sant Esteve, 27.

Aquesta casa te 'l gust de participar á sos antics clients y al públich en general, que ha tornat á ferse cárrech de son acreditat establiment, que per un temps ha corregut á cárrech de D. Ramón Masifern; oferint servir ab esmero, com te acreditat tant aquí com en sas casas de Gerona y Figueras.

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus, desde 10 ptas. amunt.
 Taller especial de reparacions.

Precisió y promptitut. Preus económichs.

LO POSITIU.

S' avisa al públich en general y en particular á la nombrosa clientela del acreditat establiment-sastreria de

JOAN BELLAPART,

situat en los carrers de Sant Esteve, núm. 9, y Sant Tomás, 5, de aquesta vila, que en lo mateix establiment s' ha rebut un complet variat assortit de géneros última novetat pera la estació d' estiu, y que 's confeccionan trajos á mida desde 'l módich preu de 20 ptas. en avant, competint, d' aquesta manera, en baratura, gust y elegancia, ab las sastrerias y basars de robas fetas més económichs de Barcelona y altrás capitals.

La medicació sulfurosa á domicili

AB LAS

GOTAS-MARES SULFUROSAS

DE BAR,

ab las quals se preparan inmillorables ayguas sulfurosas pera beguda gargarisme, pulverisació, banys, etc.

Curan: herpes (brians), escrófulas (humors frets), malalties de la pell, bronquitis y catarros, anginas, asma, anemia, etc.

FRASQUET 3 PESSETAS.

Depósit en Olot: Farmacia del Sr. Cardellús.

LA BARCELONESA.

CONFITERIA DE

Marcelino Juanola y Danés.

Bonayre, 5.

En aquesta confiteria y pasteleria, se preparan y serveixen refrescos pera bodas, bateigs y missas novas, ab tot lo serviment necessari en tals cassos, á preus económichs. Se serveixen gelats y 's venen los vins llegítims de Jerez, de J. Gordon Doz y Comp., á preus de *bodega*.

Reposteria de primera classe á 4 rs. lliura